

Hazai hírek

XXIII. Bányászati Szakigazgatási Konferencia Zalakaroson

A konferenciát 2019. május 22-24. között tartották a Bányavállalkozók Országos Egyesülete, a MOL Nyrt., a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (MBFSZ), a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ), valamint a Tapolca és Környéke Bányászati Hagyományápoló Egyesület rendezésében, a Bakonyerdő Zrt., a Basalt-Középkő Kőbányák Kft. és az O&GD Central Kft. támogatásával.

Május 22-én délelőtt Zalahalápon, a konferencia nyitó programjaként felavatták a Basalt-Középkő Kőbányák Kft. Haláp hegyen felhagyott bazaltbányájában létesített Haláp Tanösvényt. A bazaltbánya történetét, működését és a tanösvény létrejöttének körülményeit *Laub Ernő*, a Kft. ügyvezetője eleventette fel. A Haláp kialakulásáról, földtani, vulkanológiai felépítéséről *dr. Kónya Péter* földtani szakreferens (MBFSZ), a hegy természeti adottságairól, növény- és állatvilágáról *Bruckner Attila* okl. táj- és kertépítésmérnök tartott rövid előadást. *Bedő Lajos*, Zalahaláp polgármestere köszöntötte a konferencia résztvevőit és köszönetet mondott *Laub Ernőnek* a közösen eltervezett tanösvény megépítéséért. Ezt követően bejárták a tanösvényt, melynek utolsó állomása a visszamaradt bányafalak legmagasabb pontján kialakított kilátóhely, gyönyörű panorámával a Tapolcai-medencére.

A konferenciát Zalakaroson a Hotel Karos Spa-ban *dr. Fancsik Tamás*, a MBFSZ elnöke délután 16 órakor nyitotta meg hivatalosan, majd három előadás hangzott el még aznap.

- *Grosz Ákos* főosztályvezető (ITM): A bányászattal kapcsolatos aktuális kérdések
- *Dr. Zoltay Ákos* ügyvezető főtitkár (MBSZ): A Magyar Bányászati Szövetség kezdeményezései a bányászat működési feltételrendszerét javító, a bányavállalkozók közterheinek könnyítését célzó jogszabály módosításokra
- *Cseh Zoltán* ügyvezető igazgató (COLAS Északkő Kft.): Kőbányász imázsépítés vállalkozói eszközei és tapasztalatai

Május 23-án öt délelőtti és öt délutáni előadást hallhatunk változatos témakörökben. Levezető elnökök *dr. Ihász Lajos* és *Szántó András* voltak. Az előadások után délelőtt és délután is konzultációra került sor. Az elhangzott előadások:

- *Kraft János* bányafelügyeleti főmérnök (Baranya Megyei Kormányhivatal): A földtani veszélyforrások kezelése a BAMKH részéről
- *Juhász Zoltán László* útfejlesztési ig. helyettes (NIF Zrt.): Az infrastruktúra, különösen az út- és vasútépítés jelenlegi helyzete és jövőbeni tervei
- *Németh Ferenc* településrendezési vezető tervező (Plan-teus Kft.): Bányászat és természetvédelem aktuális hatósági kérdései
- *Kálmán Veronika* birtokjogi és közigazgatási szakértő (MOL Magyarországi Szolgáltató Központ Kft.): Tapasztalataink a MOL-ban a településrendezési szerződések vonatkozásában
- *Nagy Frigyes Vince* erdészeti szakmai referens (FM): Az erdészeti igazgatás aktuális kérdései
- *Laub Ernő* ügyvezető igazgató (Basalt-Középkő Kőbá-

nyák Kft.), *dr. Jean Kornél* ügyvéd (ECOVIS Ügyvédi Iroda): Az ásványvagyron törvényi szabályozása

- *Mihalecz József* ügyvezető (Három Mihalecz Kft.), *Ruszkai István* ügyvezető (BányaGeo Holding Kft.): Segíti-e a bányászatot, ha a környezetvédelmi engedély nem osztozik a bányászati jog sorsával?
- *Stipkovits István* ügyvezető (Stipkovits Kft.): Néhány akadály a külfejlesztés bányauzemek tervezésében és működtetésében
- *Dr. Káldi Zoltán* bányakapitány, főosztályvezető, c. egyetemi docens (Veszprém Megyei Kormányhivatal): Az új Országos Településfejlesztési Terv bányászatot érintő rendelkezései

A nap zárásaként a selmeci hagyományok szerinti, jó hangulatú szakestélyre került sor *Kiss Csaba* elnökletével. Elnöki teendőiben *Varga Gusztáv* háznagyként, *Végh József* és *Mihalecz József* cantus praeseként segítették.

- Május 24-én délelőtt további három előadás hangzott el.
- *Ördögh Balázs* műszaki igazgató (TDE Services Kft.): CH kutatás és eredményei a Dráva-medencében
  - *Dr. Mike Krisztina* kutatás-termelés engedélyeztető vezető (MOL Nyrt.): Fejlődésünk záloga: vizsgáljuk kritikusan saját teljesítményünket. Engedélyeztetési folyamat egy szénhidrogén mezőfejlesztési folyamat projekt megvalósítása érdekében

– *Prakfalvi Péter* bányafelügyeleti főgeológus (MBFSZ): Bányákkal és pincékkel összefüggő, valamint természetes eredetű süllyedésszerű lyukak hatásai. Esettanulmányok.

Rövid konzultáció után *dr. Ihász Lajos* levezető elnök zárszavával ért véget a konferencia. A 141 fő regisztrált résztvevő az előadások magas szakmai színvonala, valamint a rendezvény alatt tapasztalt érdeklődés, aktivitás alapján sikeresnek ítélte a konferenciát, és reményét fejezte ki, hogy a konferencia a jövőben is folytatódni fog. Megköszönte mindenkinek a részvételt, különösen az előadóknak és azoknak a cégeknek (HUNTRACO Zrt., MPH Építőgépgép Kft.), akik élve a felajánlott lehetőséggel, reklámanyagok felhasználásával és személyes tájékoztatóval termékbemutatót tartottak. Végül megköszönte a rendezvénynek helyet adó szálloda alkalmazottainak és a szervező bizottság tagjainak, hogy munkájukkal biztosították a feltételeket a konferencia sikeres megrendezéséhez.

A konferencián elhangzott előadások anyaga megtekinthető a Bányavállalkozók Országos Egyesülete és a Bányavállalkozók Műszaki Egyesülete honlapján (<http://bme-boe.hu>).
Jankovics Bálint

50 éves a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum

Szaktánk ipari és szellemi értékeit gyűjtő, őrző múzeum jogelődje 1969-ben alakult meg Zalaegerszegen. Az alapító, *Tóth Ferenc* szobrának felavatásával egybekötött jubiláris megemlékezésre 2019. szeptember 27-én – napra pontosan 50 év után – került sor a múzeum szabadtéri kiállítóhelyén. Az érkező vendégeket a – stílusosan egy kiállított fűtorony padozatán elhelyezkedő – Alföldi Olajbányász Zenekar műsora fogadta.

A vendégeket *Marton Zsombor* MOL Magyarország Kutatás-Termelés igazgató, a MOGIM Alapítvány Kuratóriumának elnöke köszöntötte. Az egykori Dunántúli Olajipari Múzeum első igazgatójának, *Tóth Ferencnek* az életútját, munkásságát, fontosabb kitérőit, relikviáit bemutató kamarakiállítást *dr. Szabó György* TDE ügyvezető nyitotta meg. Méltatta az ország második legnagyobb műszaki – és Európa második legnagyobb olajipari – múzeumának tevékenységét, megemlítve a gyűjtemény feldolgozásban közreműködő, az iratanyag modern adathordozókra történő vitelét végző önkéntesek munkájának fontosságát is.

Ezt követően avatták fel az iparági kiválóságaink emlékére létesített szoborparkban *Tóth Ferenc* múzeumalapító bronz mellszobrát, *Koplár Katalin* alkotását. Az avató beszédeket *dr. Pap Géza* és *Szalóki István* tartotta.

Az ünneplők ezután a szabadban felállított sátorba vonultak, ahol az olajipari múzeum elmúlt 50 évének fontosabb eseményeit elevenítették fel, vázolták a jövő elképzeléseit. *Srágli Hajnalka* gyönyörű énekét és *Tóth János* múzeumigazgató megnyitóját követő ünnepi beszédekben *Balaicz Zoltán*, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város polgármestere, *Pácsonyi Imre*, a Zala Megyei Közgyűlés alelnöke, *L. Simon László* író, költő, országgyűlési képviselő, a Parlament Kulturális Bizottságának alelnöke, *Vigh László* miniszteri biztos, országgyűlési képviselő, *Zelei Gábor*, Magyar Geofizikusok Egyesületének elnöke, *Farkas Imre Józsefné*, Gellénháza község polgármestere és *Horváth László*, a gellénházi Dr. Papp Simon Általános Iskola intézményvezetője méltatta a Zala Megyei Értéktár részeként 2019. januárjától **Zala Megyei Érték** cím használatára jogosult múzeum tevékenységét, a térség és az ország életére kiható kulturális politikai hatását.

A méltatásokhoz kapcsolódó elismeréseket *Tóth János*, a MOGIM igazgatója vette át: *Balaicz Zoltántól* a múzeumnak adományozott Zala Megye kitérítő oklevelét, *Farkas Imre Józsefné* polgármestertől 100 ezer forint összegű utalványt (a további célok megvalósítására).

Az „50 év, 50 kép” címmel tartott előadásában *Tóth János* foglalta össze az eltelt fél évszázad történéseit, eredményeit, kiemelve a múzeum életének néhány emlékezeses momentumát, értékes szerzeményét. Értékelte és megköszönte munkatársainak, a múzeum dolgozóinak sokszor áldozatos munkáját, név szerint megemlítve őket. Köszönetet mondott a múzeumot anyagilag és más módon segítő szponzoroknak (kiemelten a MOL Csoportot és az MVM Csoportot), egyéneknek.

Az ünnepi beszédekben kiemelték, hogy az eredményekben jelentős szerepe volt – és van – *Tóth János* igazgatónak, aki a gellénházi Dr. Papp Simon Iskola Alapítvány Kuratórium vezetőjétől Dr. Papp Simon-emlékérmét, a Magyar Bányászati Szövetségtől (MBSZ) Magyar Bányászati szakmai emlékérmét vehetett át.

A múzeum 50 évét bemutató kiállítást *Kőrösi Tamás*, az OMBKE főtitkára nyitotta meg. Beszédét a múzeumról szóló rövid történeti áttekintés miatt teljes egészében közöljük:

„Tisztelt Ünneplő Közönség! A Magyar Olaj- és Gázipari Múzeumot (MOGIM), illetve jogelődjét 1969-ben hozták létre azzal a céllal, hogy gyűjtse, őrizze és közkinccsé tegye a magyar gazdaság és társadalom 20. századi fejlődését döntő mértékben befolyásoló szénhidrogénipar múltjának emlékeit. Az eltelt évtizedekben a MOGIM a magyar szakmúzeumi hálózat elismert tagjává vált.

Az 1950-es évek végén felvetődött egy olajipari múzeum létesítésének gondolata. Rövidesen *Gyulay Zoltán* vezetésével a Központi Bányászati Múzeumban (Sopron) elkészült a „Magyar kőolajbányászat története” kiállítás. A magyar olajipar vezetői úgy határoztak, hogy olajipari múzeumot létesítenek Zalaegerszegen, a Göcseji Falumúzeum szomszédságában. Az előkészítő munkák 1965-ben megindultak, majd 1969. szeptember 27-én megnyílt a Dunántúli Olajipari Múzeum. Az intézmény 1971-től Magyar Olajipari Múzeum néven országos gyűjtőkörű szakmúzeumként folytatta tevékenységét és az évek során komoly sikereket ért el, így az egyik legjelentősebb hazai műszaki múzeummá vált.

1991-ben az OKGT, az SZKFI és a Budapest Bank Rt. létrehozta a Magyar Olajipari Múzeum Alapítványt, amely a múzeum fenntartója lett, míg a legfőbb támogató az OKGT-ből létrejött MOL Rt. lett. 2012 óta az MVM Csoport (Magyar Földgáztároló Zrt.) is a múzeum fő támogatója lett.

1993-ban a múzeum átvette a visegrádi Zsigmondy Vilmos Gyűjteményt, amelyet Zalaegerszegrre költöztetett, 1999-ben pedig létrejött a Geotermális Regionális Kutatóhely.

2013-ban az Emberi Erőforrások Minisztériuma működési engedélye alapján a Kárpát-medence egész területére kiterjedő gyűjtőkörrel és új nevén – Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum – folytatta működését. Az Alapítvány neve is MOGIM Alapítványra változott. Év végén megkezdte működését a Papp Simon Népfőiskola Tagozat.

A MOGIM és az OMBKE kapcsolata kiváló és folyamatos, gyakoriak a Múzeum és az Egyesület közös szervezésű rendezvényei, valamint *Tóth János* múzeumigazgató sok éve az OMBKE Történelmi Bizottságának elnöke, ahol szintén magas szintű szakmai munkát végez.

A Múzeum az itt vázolt és az előzőekben sok szemszögből megemlített ötven esztendeje alatt töretlenül fejlődött, és mi, olajmérnökök ma már a hazai olajipar Mekkájának tekintjük, szeretünk ide eljenni, megnézni szakmánk múltjának történelmi eszközeit, berendezéseit, emlékeit.

Az 50 éves jubileumot bemutató kiállítás 14 tablón gyűjti össze a fél évszázad emlékeit: dokumentumait, fotóit, megörökítve a fontosabb eseményeket. A tablokat végigtanulmányozva megelevenedik előttünk az öt évtized nehéz, de eredményes munkája.

Most, amikor a kiállítást megnyitom, a további munkához a MOGIM egész kollektívájának, az Alapítványnak és a múzeum minden segítójének kívánok Jó Szerencsét!”

Itt adta át *Szalai Géza és felesége* a Budafalus Bt. ajándékát a Múzeumnak: a bizonyítottan Dr. Papp Simon tulajdonában volt *geológuskalapácsot és kardot*.

Az ünnepség fogadással zárult, ahol *László Zoltán*, a Rotary Fűrési Zrt. vezérigazgatója mondott pohárköszöntőt. (dé)

Múzeumok éjszakája Várpalotán

Június 22-én ebben az évben is izgalmas előadásokkal, interaktív tárlatvezetéssel sikerült az országos rendezvénysorozathoz kapcsolódnunk. A 2014 óta megtartott rendezvény 2018-ban sajnos zátonyra futott, a befogadó intézmény – a Thury Vár – más irányú rendezvény miatt nem adta hozzájárulását megtartásához.

A vár egy másik közművelődési intézménynek, az MMKM Vegyészeti Múzeumnak is helyet biztosít. Közép-Európa egyetlen vegyészeti múzeumát 1969-ben adták át, míg a bányászattörténetit 1976-ban. Mindkettő létrejötté egyben a vár folyamatos rekonstrukciója részeként valósult meg. Jó munkakapcsolatunknak köszönhetően a vegyészek felajánlották együttműködésüket, szervezzük közösen 2019-ben a Múzeumok Éjszakáját.

Mivel a Thury Vár este 6-kor zárja kapuit, a korábbi évektől eltérően a múzeumi „éjszakánkat” csak a délutáni órákban kettőtől fél hatig tarthattuk. *Kezdje nálunk a Múzeumok Éjszakáját!* hirdettük plakátjainkon és más hirdéssel lehetőségeinken.

Programkínálatunk a helyi műszaki, ipartörténelmi értékek bemutatására fókuszált. Így: előadás keretében *Vargáné Nyári Katalin* „Rokoni kapcsolatok a magyar vegyészet nagyjai sorában”, *Petrovics László* „Bányász témájú képzőművészeti alkotások a várpalotai gr. Sztáray Antal Bányászattörténelmi Gyűjteményben”, *dr. Buzási István* „A szénbánya szerepe Várpalota fejlődésében” címmel osztotta meg ismereteit a

hallgatósággal vetített képes előadásaiukban. A múzeum megújult kiállítóterében *Próder István* tartott színvonalas tárlatvezetést.

Az eseményt kísérő programok színesítették: bányász-kohász kupák hagyományát őrző kiállítás, játékos szellemi totók kitöltése. Ez évben születésének 125. évfordulója tiszteletére *dr. Faller Jenő* helytörténészről történő megemlékezésünk is sokakat érdekelt. A pihenni vágyók részére, gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt, szerény vendéglátással kedveskedtünk, melynek részeként bányászszendvics-kóstolót is tálaltunk.

A Bányászhimnusz közös énekelése zárta a jó hangulatú és színvonalas rendezvényt.

A rendhagyó színes program az MMKM Vegyészeti Múzeuma, a Városszépítő és -védő Egyesület, valamint a Bányászahagyományok Ápolásáért Egyesület közös szervezésében valósult meg városunkban. *Petrovics László*

150 éves az első magyar tudományos kutatóintézet

Idén ünnepli 150 éves fennállását a Földtani Intézet, Magyarország legrégebbi, ma is működő tudományos kutatóintézete. A bányászati, geológiai kutatások fontosságát átlátó I. Ferenc József 1869. június 18-án írta alá az alapító okiratot, és nem sokkal később ki is nevezte az első igazgatót, *Hantken Miksát*, a Földmívelés-, Ipar- és Kereskedelem-ügyi Minisztérium földtani osztályának addigi vezetőjét a Magyar Királyi Földtani Intézet élére, ami ezzel hivatalosan is megkezdhetette működését.

A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat pazar könyvet adott ki az évfordulóra. A „150 éves a Földtani Intézet” című kötet méltó módon foglalja össze és mutatja be azt a munkát, amit az intézet neves geológusai, bányamérnökei, térképészei, hidrogeológusai, vegyészei, geofizikusai, geográfusai 1869 óta végeztek és végeznek Magyarországon földtanának megajzolása, ásványkincseinek megismerése és megismertetése érdekében.

Az alapító okirat kikötötte, hogy elsősorban részletes földtani felvételt kell készíteni az országról, és ennek eredményeit meg is kell ismertetni a tudomány, a földművelés és az ipar igényeinek megfelelően. Másodsorban el kell készíteni és kiadni az ország (avagy a monarchián belül a „magyar államterület”) általános és részletes földtani térképeit. Harmadsorban olyan közet- és őslénytani gyűjteményt kell létrehozni, ami bemutatja hazánk földtani képződményeit, azok jellegét, történetét. Végezetül meg kell teremteni a

hazai mezőgazdaság, a bányászat és az ipar igényeit kielégítő talaj-, ásvány- és kőzet-vegyelemzés feltételeit.

A kötet egyik fő erénye, hogy ezeket a lehető legszínesebben és legélvezetesebben mutatja be, az alapító okirat alapelveit követve, hét tematikus blokkba rendezve az intézet gazdag és izgalmas történelmét: nemcsak a hazai földtan intézményesülésének történetét ismerhetjük meg, de például a térképészetét is (a gyönyörű, kézzel rajzolt és színezett térképektől napjaink digitális adatbázisaiig), ahogy az ásvány- és kőzettanét is, bemutatja a laboratóriumi munka fejlődését is – és nem utolsósorban a Stefánia úti palotát is, kedvet csínálva annak felkereséséhez.

Az intézet földtani szakkönyvtára gyűjteményének állománya mára meghaladja a 300 000 leltári egységet. Ez hazánk leggazdagabb földtani gyűjteménye, amely a szakirodalmon kívül muzeális értékű könyveket is rejt, amelyek nagy részét az intézet és a magyar tudomány egyik legnagyobb mecénása, *Semsey Andor* vásárolta a könyvtár számára.) *index.hu/tech-tud Nagy Attila Károly* *PT*

Felavatták Ajkán Ruzsinszky István domborművét

Ajkán, a Bányászati Múzeum központi épületének előtérében az ajkai bányászathoz kötődő jeles személyiségek domborművei fogadják a látogatót. A korábbi években állított *Riethmüller Ármin*, *Czekelius Günther (Bóday Gábor)*, *Zambó János* és *Benyó István* mellé felkerült *Ruzsinszky István* bányamérnöknek, a Múzeum alapítójának portréja is.

A bányászati múzeum létrehozójának tiszteletére készült domborművet születésének 100. évfordulója alkalmából 2019. június 30-án avatták fel. Az ajkai bányász szervezetek és magánszemélyek adományaiából létrehozott alkotást *Keresztes Tibor* magyarpolányi szobrászművész készítette. Az ünnepségre eljöttek a volt munkatársak, kollégák és tisztelők mellett a család tagjai, *Schwartz Béla* polgármester és több önkormányzati képviselő is.

Az ünnepségen szépszámban megjelenteket *Horváth Károly* üdvözölte, és megköszönte mindazok segítségét, akik anyagilag is támogatták a dombormű létrehozását.

Az avató beszédet *Gazdag György* bányamérnök mondta, aki 10 évig volt az ünnepelt közvetlen munkatársa, akinek életútját, tevékenységét és szerepét a múzeum létrejöttében ismertette:

Ruzsinszky István 1919-ben született Váchartyanban. A gimnázium után bátyját követve a Soproni Műszaki Egyetemre jelentkezett és nyert felvételt. Soproni egyetemistaként találkozott az Ifjúsági Körrel, és annak szellemisége egész további életét befolyásolta. Aktívan részt vállalt a szervezet munkájában, és 1943-ban elnökévé is megválasztották. 1948-ban szerzett bányamérnöki oklevelet. A végzés után az olajiparban helyezkedett el, majd Komlón, Várpalotán, Dudaron és Pusztavámon dolgozott. 1957-ben a Középdunántúli Szénbányászati Tröszt igazgatósága az Ajkai Bánya főmérnökének nevezte ki. Az ő következetes munkájának is köszönhető, hogy mezőcsatolásokkal, új feltárásokkal sikerült a bányát életben tartani, és válhatott később az ország egyik legkorszerűbb üzemévé. Ezen időszakra esett, hogy 1959-ben Ármin függőakna befejezte működését. A felszámolásához készített feladattervben a

főmérnök az akna betömedékelése mellett a hozzá kapcsolódó külszíni létesítmények teljes lebontása helyett azok egy részének meghagyását javasolta. Úgy gondolta, hogy az aknagépház az 1903-ban gyártott ikerdugattyús Schlick-gőzgéppel, az aknaház a toronnyal, a kovácsműhely és a transzformátorház alkalmas lenne egy múzeum kialakítására. Javaslatát azzal indokolta, hogy az épületek és a benne lévő berendezések megőrzendő műszaki értékek. Az itt bekövetkezett 1909-es, 55 áldozatot követelő bányaszerencsétlenség áldozatainak, és az ajkai bányászok közel 100 éves küzdelmes munkájának is emléket állítanának. A múzeum gondolatát *dr. Faller Jenő*, a Soproni Központi Bányászati Múzeum igazgatója is támogatta, és felajánlotta segítségét is a létrehozásához. A múzeum megnyitására 1965. augusztus 6-án, az ajkai szénbányászat 100 éves évfordulóján került sor. Az avató beszédet *dr. Faller Jenő* mondta. *Ruzsinszky István* az ajkai évek után 1974-től 1980-ig, nyugdíjazásáig a Veszprémi Szénbányák Szervezési Osztályát vezette. 1986 májusában hunyt el.

Az általa alapított múzeum fejlődik, és híven őrzi Ajka történetének egy darabját.

A domborművet *Ruzsinszky István* lánya, *Pollóné Ruzsinszky Judit* leplezte le, és köszönetet mondott az ajkai bányászoknak, hogy még ilyen hosszú idő után is emlékeznek édesapjára.

Az ünnepség a múzeumban a Bányászhimnusz hangjaival ért véget. A résztvevőket ezután a Csingervölgyért Egyesület látta vendégül a Közösségi Házban.

Horváth Károly

Avatási ünnepség Riethmüller Ármin sírjánál

Jelentős eseményre gyűltek össze az ajkai bányászathoz kötődő személyek, társadalmi szervezetek tagjai és meghívott vendégek 2019. május 16-án Veszprémben. *Riethmüller Árminra*, a legendás hírű ajkai bányai igazgatóra emlékeztek halálának évfordulóján az Alsóvárosi temetőben az elmúlt évben megtalált és felújított sírjánál.

Az avató beszédet *Horváth Károly* bányagépészmérnök, a Bódéért Hagyományörző Egyesület elnöke tartotta.

Riethmüller Ármin személye és tevékenysége a jelenlévők között nem volt ismeretlen. Mivel életével kapcsolatosan az utóbbi évek kutatásai eredményeképpen számos új dolog került napvilágra, ezek ismeretében bemutatta a volt bányagazgató és családja életútját, majd a sír megtalálásának körülményeit és a helyreállítását.

Riethmüller Ármin 1834-ben született Németországban, 1857-ben jött Magyarországra és vállalt munkát a pilisszentiváni szénbányában. 1873-ban jött Ajka-Csingervölgybe, Először egyszerű bányamunkás volt, de 1881-ben már bányatiszt, majd 1883-tól kezdődően 25 évig a bánya vezetője különböző megnevezésekkel (bányafelügyelő, bányagondnok, bányagazgató). Az aktív munkát 1908-ban fejezte be. Haláláig Veszprémben, a Fenyves utca 5-ben lévő lakóházában élt családjával.

Riethmüller Ármin bejárta a szakmai ranglétra minden fokát, ezért alapos ismeretekkel rendelkezett a korabeli bányamunkákról. Hosszú időn keresztül irányította egyszemélyben a településtől távol eső kolónia életét. Bányászati szakmai tevékenységét országosan is elismerték. 1897-ben a király „Koronás Magyar Érdemkereszt” kitüntetésben részesítette. Nevét Ajkán egy akna, valamint egy róla elnevezett csigafaj (Helix Riethmülleri) is őrzi.

1911. május 16-án hunyt el Veszprémben. A halála után a temetés körülményei ismertek voltak, de a sírját nagyon sokáig nem találták. Végül két veszprémi helytörténész, *Raffai Csilla* és *Lovassy Klára* önzetlen segítségével 2018 nyarán sikerült meglelni. A tavaly augusztusban megtalált sírról a növényzetet az egyesületi tagok letakarították, és az ajkai bányász szervezetek már a szeptemberi bányásznapon szerény ünnepség keretében koszorút helyeztek el rajta. Akkor határozták el, hogy a síremléket felújítják, és egy emléktáblát is állítanak. A munkák jelentős részét és adományok gyűjtését a Bódéért Hagyományörző Egyesület végezte. A fejrészt és az emléktáblát *Németh József* balatonalmádi kőfaragó mester készítette és állította fel április hónapban.

Horváth Károly megköszönte mindenki önzetlen segítségét, akik a felújításhoz aktívan hozzájárultak.

Az avatóbeszéd után a Pilisi Bányász Szakszervezet és a Pilisszentiváni Helytörténeti Egyesület, a Veszprémi Bányász Nyugdíjas Klub, az ajkai bányász szervezetek képviselői és *Riethmüller János* ükunoka koszorúzott. A bensőséges ünnepség végén a résztvevők elénekelték a Bányászhimnuszt.

Sokáig emlékeztessen ez a síremlék a már korábban az egykori veszprémi lakóházán elhelyezett emléktáblával együtt nagy elődünkre, Riethmüller Árminra, és rajta keresztül az ajkai szénbányászatra és bányász emberekre.

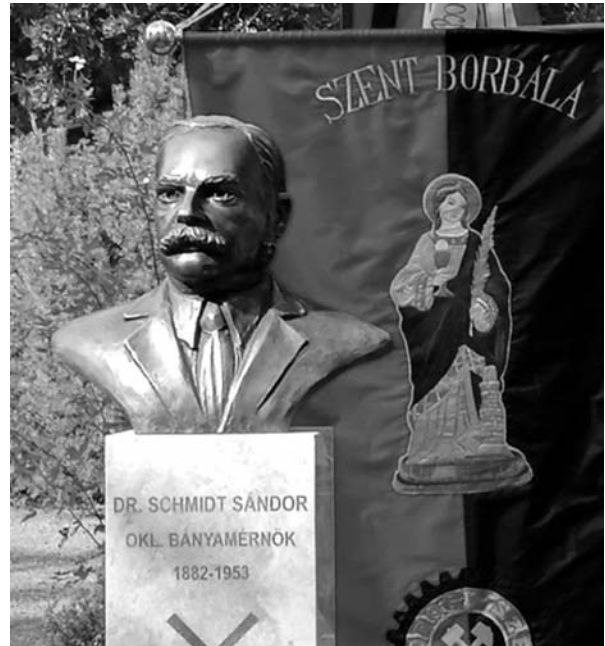
Horváth Károly

Dr. Schmidt Sándor szobor Dorogon

Az Észak-dunántúli Vízmű Zrt. vezetője, *Székely Ferenc Géza* vezérigazgató úgy döntött, hogy 2019. augusztus 28-án a dorogi telephelyükön, a régi Schmidt villában egy mellszoborral emléket állítanak *dr. Schmidt Sándor* okl. bányamérnöknek.

Először a meghívottak a dorogi Szent Borbála-templomban vendégváró Schmidt-emlékmiséen vettek részt.

A *Dienes Szilárd* szobrászművész által készített szobrot *Székely Ferenc Géza* és *Glevitzky István*, az OMBKE Dorogi Helyi Szervezete, a DSZKA, a Bányász Szakszervezeti Szövetség elnöke leplezte le.

Emlékbeszédeket *Glevitzky István*, *dr. Völner Pál*, az Igazságügyi Minisztérium államtitkára és *Székely Ferenc Géza* mondott.

Glevitzky István elismerő oklevelet és Schmidt Sándor emléklakettet adományozott *Székely Ferenc Géza*nak a tiszteletreméltó hagyományörző munkájáért.

A meghívottak koszorúkat helyeztek el az emlékműnél, így az ÉDV Zrt. vezetősége, Dorog Város Önkormányzata, *dr. Völner Pál*, a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány, az OMBKE Dorogi Helyi Szervezete, a Bányász Szakszervezeti Szövetség. Nagy megtiszteltetés volt, hogy a *Schmidt leszármazottak* 18-an, családtagjaikkal 28-an voltak jelen, s helyeztek el koszorút. Schmidt Sándor szülővárosából Felsőbányáról három volt és a jelenlegi alpolgármester jött el és koszorúzott a rendezvényen. Zalaegerszegről *Tóth János*, a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum vezetője koszorúzott. Az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezete 30 fővel – bányász egyenruhában – képviseltette magát a rendezvényen, és koszorúzott.

A megemlékezés alatt a Dorogi Bányász Zenekar aláfesztő zenéjét hallhattuk.

A szoboravató ünnepség vendéglátással, baráti beszélgetéssel zárult, ahol *Tóth János* minikönyvet ajándékozott a Schmidt vitrinbe.

Dr. Korompay Péter

Szünetel a sajókápolnai szénbánya

Környezetvédők panaszai nyomán kereste meg a Borsod Online a sajókápolnai bányában a kitermelést végző Szuha 2000 Kft.-t, melynek ügyvezetője, *Bombicz János* az alábbi tájékoztatást adta.

„Nem zártuk be a bányát, és nem vonultunk el a bányatelekről. 2015-ben szinte napra pontosan négy éve nyitottuk meg a szénbányát, de a múlt télen olyan ár-költség arány lépett fel, amely mellett már nem lehet gazdaságosan üzemeltetni. Elsősorban a munkaerő ára növekedett meg, ami országos tendencia, és a kitermelés mennyisége is csökkent. Ezért a szüneteltetés mellett döntöttünk, másfél hónapja az új érvényes műszaki terv helyett hároméves szüneteltetésre vonatkozó kérelmet adtunk be az illetékes bányahatóságnak, ennek az elbírálását várjuk.”

Ez a három év elegendő lesz arra, hogy megvizsgálják, van-e módja a gazdaságos működtetésnek és a tevékenység folytatásának, vagy a végleges bezárás mellett kell dönteniük, és elkezdik a tájrendezést. Azt ugyanis hangsúlyozta az ügyvezető, hogy ez a végleges bezárás után meg fog történni.

A levegő-szennyezési panaszok kapcsán elmondta, hogy a hatósági előírásoknak megfelelően többször is mérték a port, de nem volt kimutatható változás a bányászati tevékenységük kapcsán. Most, hogy nem fog működni télen a bánya, és nem fűtenek az innen kitermelt szénnel, kiderül, javul-e a levegő minősége a Sajó völgyében.

boon.hu 2019.08.03.

PT

Kiállítás Sárísápon

Az OMBKE helyi csoportja részéről heten vettünk részt az augusztus 18-án, vasárnap 17 órakor kezdődő, a sárísápi Szent István-nap és új kenyér ünnepe rendezvénysorozat keretében tartott kiállítások megnyitóján a Sárísápi Bányász Művelődési Házban. Az érdeklődőket örömmükre a Bányász Művészeti Nívódíjjal kitüntetett Pávákör köszöntötte magyar és szlovák dalokkal.

A kiállításon *K. Kovács József*, bányász fafaragó népművész alkotásai, *Spät József* grafikai és festményei, *Mráz László* közetgyűjteménye, virág- és terménykiállítás volt látható.

K. Kovács József és Mráz László tagtársaink kiállítását életútjuk ismertetésével *Kollár Károly*, Sárísáp község polgármestere nyitotta meg.

K. Kovács József munkái körbeölelték a termet. Jó volt, hogy munkásságát cikkekkel, híryanagokkal is bemutatta. A faragásokon látszik az idő múlása, egyre igényesebbé, részleteikben kifinomultabbá váltak.

Mráz László négy tárolóban állított ki. Különlegességük, hogy a kőzetek kötődnek életéhez, mert zömében a munkahelyéről, Tokodaltáróról származnak. Elismerésünk az első tárolóért, melynek anyagát Sárísáp községnek ajánlotta fel.

Spät Józsefről hamar kiderült, hogy családjában sok bányász volt, így a színvilággal teli képeit rögtön más szemmel néztük.

A virág- és terménykiállítás érdekessége, hogy minden egyes esetben fel volt tüntetve, hogy ki a gazdája, ápolója, „alkotója” a virágoknak, a terményeknek.

Gratulálunk a családi hangulatért, a kiváló szervezésért a rendezőknek.

Dr. Korompay Péter

Bányásztalálkozó, emléktábla-avatás

Komló Város Önkormányzata, a Komlói Bányász Nyugdíjas Szakszervezet, a Járadékos Bányászok Szakszervezete és a Tisztelet Komlónak Egyesület szervezésében az Altáró Emlékhelynél vette kezdetét a XI. Komlói Bányásztalálkozó, amelynek keretében avatták fel a Mélyfűrő Vállalat emléktábláját 2019. június 2-án.

A bányász hagyományokra épülő rendezvényt *Polics József* polgármester nyitotta meg, aki hangsúlyozta, közösség nem létezik hagyományok nélkül. A komlói közösség alapja pedig a bányászat, amely kicsiny faluból tízezres nagyvárossá tette Komlót. Nemcsak fizikailag hozták létre a várost, hanem kialakították azt a közösséget, amely a mai napig létezik, és hatással van ránk, mai utódokra. A városvezető kitért a közelmúltban megújult bányászati emlékhelyekre is, melyek méltó körülményeket adnak a bányászok iránti tisztelet kifejezésére.

Mohácsi Ervin a Mélyfűrő Vállalat nyugdíjasaként elevenítette fel az 1949 októberében alakult vállalat múltját, jelentőségét, amely nélkül nem ismerhettük volna meg a Mecsek szerkezeti felépítését, kőzeteinek anyagát, ősmaradványait, hasznosítható értékeit. A mélyfűrők segítettek településünk ivóvízellátását, a bányáépítők tevékenységét. Az üzem legsikeresebb időszakának az 1955-től kezdődő évtized számított.

A visszaemlékezés végén leplezték le a Mélyfűrő Vállalat emléktábláját az Altáró falánál.

Vass Dénes nyugalmazott bányamérnök az elégedettség hangján beszélt arról, hogy a Mélyfűrő Vállalat emléktáblájának avatásával az Altáró bejárata teljessé vált. Itt láthatók a mélyfűrőkre, az aknamélyítőkre, a bányászokra emlékeztető emléktáblák. Mint mondta: „Fel kell emelni a fejünket, van mire büszkének lennie a komlói bányásztársadalomnak. Azt a hitet, kitartást, bátorságot, fegyelmet, rendet kell képviselni mindenütt, amit elődeink és a még élő bányászok letettek, ami a tisztességes élethez szükséges.” Köszönetet mondott a jelenlegi városvezetésnek a hagyományápoláshoz nyújtott segítségért, az együttműködésért; reményét fejezte ki, hogy ez a továbbiakban is meglesz.

A megemlékezés végén a Bányásztalálkozó résztvevői,

városi szervezetek helyezték el koszorúkat az Altáró emlékfalánál. A rendezvényen a Komlói Ifjúsági Zenekar működött közre.

www.komloiujsg.hu Hiegl Zsolt

PT

Geotermikus fejlesztési program Szegeden

Egy tíztagú konzorcium egyetlen magyar tagja lett a *Szegedi Távfűtő Kft.* (SZETÁV). Az európai uniós kutatási alprogramban izlandi, Kanári-szigeteki, skót, angol, német és belga geotermikus kutatásokkal, fejlesztéssel az alternatív energiák elterjesztésével foglalkozó kutatóintézetekkel egy programba került a SZETÁV. A program három kutatási helyszíne közül az egyik Szeged lesz, ahol nemrég kezdtek fúrní a geotermikus kutakat, amelyek révén zöldenergiával fűtik majd a várost. Az idén ősszel induló projektben a SZETÁV a konzorcium által kidolgozott újszerű eljárásokat teszteli. A program három évig tart, ezalatt érkeznek Szegedre külföldi kutatók.

www.mvm.hu

Dr. Horn János

65 éves Eger–Demjén szénhidrogén-termelése

Először több mint 660 éve – 1358-ban – említi egy oklevél a térségben a kőolaj jelenlétét úgy, mint az erdőkön átfolyó patakok szurkos, olajos szennyeződését. Később – 1546-ban – *Georgius Agricola* említi a környék vízfolyásain úszó bitument. 1552-ben az összegyűjtött kőolajat, mint forró szurkot használták fel Eger várának védelmekor. 1799-ben *Kitaibel Pál* említi a recsk-parádvidéki „Bergöl”-t. A Recsk Miklós-völgyi kutakból 1881 és 1893 között 80 liter kőolajat mertek ki. Tard és Bogács között az 1900-as évek elején aszfalttal átitatott homokkőrétegeket találtak. 1930–1941 között változó eredménnyel 88 fúrás mélyítették le 37 957 méter összhosszban (Sály, Parád, Recsk, Tard, Bükkszék, Nagybatony, Mezőkövesd, Szajla, Tibolddaróc térségben). Az 1937-ben megtalált bükkszéki és az 1951-ben megtalált mezőkeresztesi kőolajmező, valamint az 1952–53-ban Demjén környékén mélyített mangánkutató fúrásokban jelentkező kőolaj nagy lendületet adott az eger-demjéni kőolajkutatásoknak. Az 1953–54-ben lefúrt 16 Demjén-Sekély (Ds) fúrások közül a Ds-6. kúton 1954. január végén elvégzett rétegvizsgálat során felszálló kőolajtermelést kaptak.

Fellendült az Eger, Demjén körüli kutatás: 1954 Demjén (De) későbbi elnevezéssel Demjén-Nyugat (Dny), 1955 Demjén-Szomolya (Dsz), 1956 Demjén-Kelet (Dk), 1957

Demjén-Észak (Dé), 1958 Demjén-Dél (Dd), 1959 Andornaktálya (At), 1962 Demjén-Pünkösdhegy (Dep) és 1986 Demjén-Mély (DM). Megkezdődött a kőolajtermelés, amely még ma is folyik.

Azonban a Demjén-környéki kőolajmezők nemcsak kőolajat, hanem termálvizet is adtak a környéknek. A kutatás során Egerszalók és Demjén között a szerkezeti viszonyok tisztázása érdekében 1961-ben fúrták le a *Demjén-42. jelű fúrás*t a Laskó-patak egyik kis mellékvölgyében. A rétegvizsgálatok során a felső eocén mészkőből 1500 liter/perc 65 °C hőmérsékletű hévizet kaptak. Ez a kút lett az alapja a 2002 és 2007 között elkészült egerszalóki gyógy- és wellness fürdőnek. Egertől délkeletre 1962-ben fúrták le az *Andornaktálya-8. jelű* kutatófúrás, amelyből 1572 liter/perc 46 °C hőmérsékletű hévizet nyertek. Majd az Egertől délre 1964-ben lefúrt *Andornaktálya-10. jelű* fúrásból is 50°C hőmérsékletű hévizet kaptak. Mindkét kút hévizét 1969-ben gyógyvízzé nyilvánították, amelyet az Egri Termál- és Törökfürdőbe vezettek be, illetve használta az egri kórház reuma osztálya.

A 65 éve elkezdődött kőolajtermelés megemlékezésére a MOL Magyarország Észak-magyarországi Termelés (MOL MÉMT) és az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály (KFVSZ) szakmai napot és szakestélyt szervezett Egerben és Demjénben.

2019. szeptember 20-án koszorúzással kezdődött a program. Egerben az „Olajfűró munkás” szobornál (Szálloda utca 5.), megemlékező beszédet mondott *Ivancsics Péter* MOL MÉMT vezető és *Fodor Géza*, Demjén község polgármestere. A beszédek után koszorút helyezett el a MOL Nyrt. (*Homonnay Ádám* MOL Magyarország Termelés vezető és *Nagy Sándor* MOL MÉMT termelésirányító), az OMBKE KFVSZ (*Kiss Bálint* és *Árvai Lajos*), Demjén község (*Fodor Géza*) és az Egri Olajosok Hagyományörző Egyesület (*Jakab Alajos* és *Varga István*).

A Demjénben az Egri Korona Borházban tartott szakmai napot *Homonnay Ádám* nyitotta meg, és az alábbi előadások hangzottak el a 120 fős hallgatóság előtt:

- *Id. Ósz Árpád* (MOL nyugdíjas): Demjén előtt
- *Nagy Gyula* (demjéni üzem volt vezetője): Demjén képekben
- *Szelényi János* (MOL Nyrt. termeléstechológiai szakértő): Demjéni EOR/IOR kísérletek bemutatása
- *Árvai Lajos* (MOL MÉMT termelés technikus), *Barabás Tibor* (MOL MÉMT termelés technikus): Demjén revitalizációja – 2018-2019. évben végzett tevékenységek
- *Jósvai József* (MOL Nyrt. felszínalatti vezető): Demjén jövője, tervezett munkaprogram

A több hozzászólás és élénk vita után *Ivancsics Péter* foglalta össze és zárta be a szakmai napot.

A megemlékezés utolsó programja volt a jó hangulatú szakestély, ahol korsóavató beszéd, komoly pohár, vidám pohár, tiszteletbeli bányász avatás és keresztelés, sok-sok komoly és vidám hozzászólás, nótázás méltán koronázta meg a napot.

Ismét beigazolódtott *dr. Gyulay Zoltán* mondása: „Az olajmezők sosem halnak meg!”

id. Ósz Árpád

Kiváló olaj- és gázipari diplomamunkák

A Szénhidrogénipari Mérnökképzésért Alapítvány kuratóriuma kiemelkedő színvonalú szakdolgozatáért/diplomamunkájáért és a védés során tanúsított felkészültségének elismeréséül díjat adományozott hét végzős hallgatónak. A díjak ünnepélyes átadására 2019. június 28-án került sor a Miskolci Egyetem XX. előadótérjében. A díjakat *dr. Szunyog István*, a kuratórium tagja adta át. Az elismerő oklevélhez pénzjutalom is tartozik.

Az 1992-ben alapított Alapítvány 2010-ben hozta létre diplomamunka díját az olaj- és gázipari tématerületeken készült, kiemelkedő szakmai teljesítményt bemutató dolgozatok megbecsülésére. A Miskolci Egyetem Kőolaj és Földgáz Intézetében 2019. június 11-14-én megtartott olaj- és gázmérnök szakos, illetve specializációs záróvizsgák eredményei alapján az Alapítvány kuratóriuma az alábbi díjakat ítélte oda a frissen végzett mérnököknek.

Arany fokozatú szakdolgozat díjat adományozott **Kovács Martin** végzős BSc hallgatónak *Kutak hozamegyenletének alakulása nagy áramlási sebességek esetén* című dolgozatáért.

Ezüst fokozatú szakdolgozat díjat adományozott **Bodnár Martin** végzős BSc hallgatónak *Speciális kútszerkezet hatása geotermikus kút hőmérsékletviszonyaira* című dolgozatáért, valamint **Kelemen Dániel** végzős BSc hallgatónak *Application of Decline Curve Analysis and General Material Balance on Gas Reservoirs GIIP Estimation* című dolgozatáért.

Arany fokozatú diplomamunka díjat adományozott **Páll Laura** végzős MSc olaj- és gázmérnök hallgatónak *Kardoskúti nyomáscsökkentő állomáson tapasztalt üzemeltetési anomáliák elemzése és megoldási javaslatok* című dolgozatáért, valamint **Vaca Rodriguez Andres Alejandro** végzős MSc in Petroleum Engineering hallgatónak *Feasibility Study of a Polymer Flooding Project Using a Numerical Simulation Model* című dolgozatáért.

Ezüst fokozatú diplomamunka díjat adományozott **Kupás Eleonóra** végzős MSc olaj- és gázmérnök hallgatónak *A geotermikus energia hasznosítása és további lehetőségei Miskolcon* című dolgozatáért, valamint **Kamenár Márk** végzős MSc in Petroleum Engineering hallgatónak *A method to assist acid treatment planning* című dolgozatáért.

A hallgatók ugyanezen a napon vehették át BSc és MSc

Bodnár Martin, Kelemen Dániel, Kupás Eleonóra, Páll Laura, Kovács Martin, Vaca Rodriguez Andres Alejandro

szintű mérnöki diplomájukat is a Miskolci Egyetem diplomaátadó nyilvános szenátusi ülésén.

A díjazottaknak e helyről is gratulálunk, és további sikereket kívánunk szakmai életükhöz!

ME Kőolaj és Földgáz Intézet

Tanévnyitó a ME Műszaki Földtudományi Karán

2019. szeptember 6-án került sor a 2019/2020-as tanévnyitó ünnepségre, melynek újszerűsége az volt, hogy mind az eskü, mind a dékáni ünnepi beszéd magyarul és angolul is elhangzott.

Az ünnepség kezdetén *prof. dr. Szűcs Péter* dékán köszöntése után a hallgatók eskütétele és hallgatóvá fogadása történt meg, majd a dékán ünnepélyes beszéde, melyben bejelentette, hogy a 2019/2020-as tanévben

- alapszakon (Bsc) összesen 47 fő (műszaki földtudományi 23, környezetmérnöki 12, földrajz 12),
- angol nyelvű mérnöki mesterszakon (Msc) összesen 53 fő (földtudományi 1+2, hidrogeológus 2+8, környezetmérnöki 0+2, olajmérnöki 4+8, szénhidrogén-kutató földtudományi 1+8) (a második szám a külföldi hallgatókat jelzi),
- magyar nyelvű mesterszakon (Msc) összesen 7 fő (földtudományi 3, geográfus 1, olaj és gáz 3),
- levelező mesterszakon (Msc) összesen 17 fő (bánya- és geotechnikai 6, hidrogeológus 11) kezdi meg tanulmányait.

A Műszaki Földtudományi Kar Tanácsának javaslata alapján az Egyetem Szenátusa címzetes egyetemi tanár címet adományozott *dr. Kovács Baláznak*, címzetes egyetemi docens címet adományozott *dr. Gombár Lászlónak* és *dr. Szabó Atilának*.

A bányásznapra köszöntőt immár 15. alkalommal *dr. Horn János* tartotta, és Bányászati Szolgálati Okleveleket adott át: *Dr. Fajtli József* egyetemi docensnek (30 éves), *Dr. Turzó Zoltán* egyetemi docensnek (30 éves), *Major Mariann* laboránsnak (25 éves).

Beszéde végén átadta a kar dékánjának azt a herendi bányászszobrot, amit korábban a saját 80 éves születésnapjára kapott, azzal, hogy a jövőben a mindenkor dékán szobájában legyen „társbérő”.

Szűcs Péter tájékoztatást adott arról, hogy 2019. augusztus 30-án, nyilvános egyetemi szenátus ülésen került sor a 60, ill. 50 éve végzett mérnökök jubileumi oklevelének átadására. *(Részletes ismertetőt a következő számunkban közlünk. – Szerk.)*

Kiváló Gólya Ösztöndíjban részesült (100 000 Ft egy-szeri ösztöndíj és oklevél) a legmagasabb pontszámmal felvett négy hallgató: *Bedő Tibor Dániel, Kőhalmi Botond Zoltán, Bodnár Benedek Máté és Benedek Tibor* (mindnyájan műszaki földtudományi alapszakosok).

Az ünnepség a Bányászhimnusz eléneklésével zárult.

Dr. Horn János

70 éve Miskolcon a bányászati és kohászati mérnök képzés

2019. szeptember 13-án Miskolcon a MTA Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB) székházának zsúfolásig megtelt dísztermében jubileumi konferenciát tartottak. Az elnökség-